

بیماری سیاهک پنهان گندم

تنظیم:

اداره رسانه‌های آموزشی - ترویجی

برگرفته از:

دستورالعمل ضد عفونی بذور گندم و جو

سازمان حفظ نباتات کشور

سال ۱۴۰۳

اهمیت و ضرورت

بیماری سیاهک پنهان یک بیماری قارچی است در اغلب مناطق گندم کاری کشور (مناطق دیم و کم باران تا نواحی معتدل و خشک) مشاهده می‌شود.

بیولوژی و نحوه خسارت

همزمان با جوانه زدن گندم قارچ عامل بیماری وارد گیاه شده و به تدریج با رشد گندم، در داخل بوته به زندگی خود ادامه می‌دهد. با توجه به حضور اسپور قارچ در سطح بذر و ندرتاً در خاک گاهی تا چندین سال قابلیت ماندگاری دارد، در ادامه و افزایش رشد گیاه، هنگام خوشه دهی میسیلیوم قارچ تخمدان را مورد حمله قرار می‌دهد.

به این ترتیب درون دانه پر از تلیوسپور می‌باشد که با اندکی فشار بذرها خرد شده، تلیوسپورها آزاد شده و در سطح دانه‌های سالم قرار می‌گیرند و آلودگی ایجاد می‌کنند.

روشهای کنترل و مدیریت بیماری

نوصدهای غیر شیمیایی

* تهیهی بذر سالم و عاری از بیماری (استفاده از بذور گواهی شده و پرهیز از بذر های خود مصرفی).

* استفاده از ارقام مقاوم.

* تعیین زمان مناسب کاشت، شرایط مطلوب جوانه زدن اسپور عامل بیماری با شرایط مناسب کاشت بذر مطابقت نداشته باشد (دمای ایده آل برای جوانه زدن قارچ ۱۸ - ۸ درجه سانتی گراد است).

* آیش.

کنترل شیمیایی

مؤثرترین روش مبارزه با سیاهک پنهان گندم استفاده توام از قارچ کش ها برای ضدعفونی بذر و ارقام مقاوم است.

تحلیل خطر بیماری

این بیماری منجر به کاهش میزان محصول و پائین آمد کیفیت آن می شود.

عامل بیماری در شرایط آب و هوایی معتدل روی گندمهای پائیزه به خوبی رشد می کنند .

در صورتی که دما بهاری باشد آلودگی در طول جوانه زنی به شکل مطلوب صورت می گیرد.

روش های شناسایی

این بیماری علائم کاملاً مشخص که در وهله ی اول قابل تشخیص باشد، ندارد.

بوته های آلوده کوتاه تر از بوته های سالم بوده و این مقدار خیلی محسوس نیست.

با اینکه گیاهان آلوده کوتاه تر هستند اما سنبله های بلندتر از سنبله های گیاهان سالم دارند علاوه بر این در مرحله ی خوشه دهی گیاه آلوده سنبله هایی به رنگ سبز مایل به آبی خواهد داشت و هر چه به زمان برداشت نزدیک تر شوند رنگ آنها تیره تر خواهد شد.

دانه ها درون سنبله رنگی مایل به قهوه ای دارند و کوچکتر و گردتر از دانه های سالم به نظر می رسند. این بذرها همان دانه های پر شده توسط تلیوسپورها هستند که پوک بوده و به راحتی در زمان برداشت پودر شده و منجر به پخش آلودگی میشود.

به دلیل وجود ماده ای با نام **تری متیل آمین** که در اسپورها وجود دارد گیاهان آلوده بوی ماهی گندیده می دهند.